

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice] - Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości] - Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA SIKORSKA P. POLSCE

(Skarga nr 19616/08)

WYROK

STRASBURG

28 czerwca 2011 r.

OSTATECZNY

28/11/2011

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z wymogami określonymi w Artykule 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej.

W sprawie Sikorska p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (czwarta sekcja), jako izba składająca się z następujących sędziów :

Nicolas Bratza, *przewodniczący*,
Lech Garlicki,
Ljiljana Mijović,
Päivi Hirvelä,
Ledi Bianku,
Zdravka Kalaydjieva,
Nebojša Vučinić,

oraz Fatos Araci, *zastępca kanclerza sekcji*,

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 czerwca 2011 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu.

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 19616/08) wniesionej w dniu 27 marca 2008 roku przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatelkę polską Panią Wiesławę Sikorską („skarżąca”).

2. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez jego pełnomocnika Pana J. Wołosiewicza, z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Skarżąca nie była reprezentowana przed Trybunałem.

3. W dniu 27 sierpnia 2009 r. Przewodniczący czwartej sekcji podjął decyzję o powiadomieniu Rządu o wpłynięciu skargi. Na mocy Artykułu 29 ust. 3 Konwencji przyjęto poza tym, że sprawa zostanie rozpatrzona w tym samym czasie zarówno, co do dopuszczalności jak i co do meritum.

STAN FAKTYCZNY**I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY**

4. Skarżąca urodziła się w 1948 roku i mieszka w Bełchatowie.

5. W dniu 30 września 1993 r. wystąpiła z powództwem przeciwko Szpitalowi Wojewódzkiemu w Łodzi o odszkodowanie z tytułu błędu lekarskiego za szkodę (nieodwracalne uszkodzenie nerwu słuchowego oraz nerwu równowagi, które przyczyniło się do jej niepełnosprawności) doznaną na skutek neurochirurgicznego zabiegu operacyjnego przeprowadzonego w tej placówce.

6. W dniu 23 października 1994 r. przyznano skarżącej częściowe zwolnienie od kosztów sądowych.

7. W bliżej nieokreślonym dniu sąd dopuścił dowód z opinii biegłego.

8. W dniu 7 grudnia 1994 r. odbyła się rozprawa przed sądem.

9. W dniu 13 lipca 1998 r. sąd dopuścił dowód z kolejnej opinii biegłych, tym razem z Wojskowej Akademii Medycznej. W bliżej nieokreślonym dniu placówka ta zwróciła akta sprawy nie przedstawiając opinii.

10. W grudniu 1998 r. sąd zwrócił się do kolejnej placówki medycznej (do Akademii Medycznej w Lublinie) o wydanie opinii. Opinia została przedłożona w dniu 13 maja 2002 r. po szeregu ponagleniach kierowanych przez sąd (w tym trzy wysłane w 2000 roku oraz jedno w 2001 roku).

11. Skarżąca kilkakrotnie kierowała skargi dotyczące długości postępowania do Ministerstwa Sprawiedliwości. Skargi te zostały uznane za zasadne, w szczególności w piśmie z dnia 24 maja 2002 r.

12. W dniu 29 listopada 2002 r. sąd ponownie dopuścił dowód z opinii biegłego z Wojskowej Akademii Medycznej. Akta zostały ponownie zwrócone bez wydania opinii. W uzasadnieniu podano, że ze względu złożony charakter pytań biegli nie byli w stanie udzielić na nie odpowiedzi.

13. W dniu 1 października 2003 r. akta sprawy zostały przedstawione kolejnemu biegłemu, który w dniu 30 grudnia 2003 r. przedstawił opinię w tym zakresie. W dniu 11 marca 2004r. przedłożył opinię uzupełniającą.

14. W dniu 4 czerwca 2004 r. odbyło się rozprawa przed sądem.

15. Wyrokiem z dnia 30 lipca 2004r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo skarżącej z powodu przedawnienia. W dniu 14 grudnia 2004 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację skarżącej. W dniu 29 czerwca 2005 r. Sąd Najwyższy uznał skargę kasacyjną skarżącej za niedopuszczalną.

16. W dniu 28 października 2007r. skarżąca wniosła skargę na przewlekłość postępowania. Zatytułowała ją „ Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki”. Skarżąca domagała się 20 000 złotych tytułem odszkodowania za szkodę materialną oraz za szkodę moralną doznaną z powodu przewlekłości postępowania. Przedstawiła szereg argumentów na poparcie swojego żądania oraz poddała krytyce opóźnienie w rozpoznaniu sprawy twierdząc, że wynikało ono z postawy biegłych oraz z braku należytej staranności sądu pierwszej instancji. Skarżąca podkreśliła, że organ sprawujące nadzór administracyjny nad działalnością sądów przyznał, że postępowanie trwało nadmiernie długo.

17. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2007 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi uznał skargę wniesioną przez skarżącą za niedopuszczalną, z tego względu, że złożyła ją po terminie, to jest po zakończeniu postępowania.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE ORAZ PRAKTYKA

18. Właściwe przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące pism procesowych

Artykuł 126

„ § 1. Każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) osnovę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności;
- 4) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 5) wymienienie załączników.

(...)”

Artykuł 130

„§ 1. Jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub, jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym.

§ 2. Po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwraca pismo stronie. Pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu.

§ 3. Pismo poprawione lub uzupełnione w terminie wywołuje skutki od chwili jego wniesienia.

(...)”

19. Właściwe przepisy ustawy z 2004 roku.

Artykuł 5

« 1. Skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

(...)”

Artykuł 6

„ 1. Skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego.

2. Skarga powinna ponadto zawierać:

- a) żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy;
- b) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

(...)”

Artykuł 9

„1. Skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków.

2. Sąd odrzuca skargę wniesioną przez nieuprawnionego albo niedopuszczalną na podstawie art. 14.”

Artykuł 14

„Skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie po upływie 12 miesięcy, (...) w sprawie egzekucyjnej (...) po upływie 6 miesięcy, od daty wydania przez sąd orzeczenia, o którym mowa w art. 12.”

20. Właściwe orzecznictwo Sądu Najwyższego (fragmenty)

a) „O charakterze pisma procesowego (...) rozstrzyga treść pisma, a nie jego nazwa” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 40/96).

b) Z artykułu 130 § 1.2 k.p.c. wynika dyrektywa rozpoznania pisma zgodnie z jego treścią, także wówczas, gdy zostanie ono mylnie oznaczone lub dotknięte innymi oczywistymi niedokładnościami, natomiast przepis ten nie dopuszcza – rzecz jasna – możliwości przypisania pismu procesowemu innej treści niż w nim wyrażona.” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1997 r., III CKN 289/97).

c) Zgodnie z artykułem 130 § 1.2 k.p.c. mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym. Nadanie biegu i rozpoznanie we „właściwym” trybie polega na zignorowaniu błędnego oznaczenia (zatytułowania) pisma i innych oczywistych niedokładności i kierowaniu się przez sąd rzeczywistą intencją wnoszącego pismo i dającym się z niego odczytać sensem. Sens pisma i intencja autora nie zawsze są jasne do odczytania, zwłaszcza, gdy pismo wnosi osoba nie będąca prawnikiem. Wątpliwości w zakresie intencji wnoszącego powinny być usunięte poprzez zażądanie wyjaśnień lub uzupełnień. Z przepisu artykułu 130 § 1.2 k.p.c. nie wynika jednakże możliwość nadawania biegu pismu procesowemu według uznania sądu niezależnie od treści pisma i bez podjęcia próby jej wyjaśnienia. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 1999 r., I PZ 33/99).

d) mylne oznaczenie pisma procesowego [przez powoda] nie stanowi przeszkody do nadania mu biegu tylko wówczas, gdy możliwe i dopuszczalne jest jego rozpoznanie w trybie właściwym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1998 r., I PZ 71/97).

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 UST. 1 KONWENCJI

21. Skarżąca zarzuca, że czas trwania postępowania przekroczył rozsądny termin w rozumieniu Artykułu 6 ust. 1 Konwencji, który stanowi:

„Każdy ma prawo do rozpatrzenia jego sprawy (...) w rozsądnym terminie, przez sąd (...), przy (...) rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym (...).”

22. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się w dniu 30 września 1993 r. a zakończył się w dniu 29 czerwca 2005 r.; trwał, zatem jedenaście lat i dziewięć miesięcy a sprawa była rozpatrywana w trzech instancjach.

A. Dopuszczalność skargi

23. Rząd sformułował zarzut nie wyczerpania krajowych środków odwoławczych. Podniósł, że zamiast wnieść powództwo o odszkodowanie na podstawie artykułu 16 ustawy z 2004 roku, w związku z artykułem 417 Kodeksu cywilnego, skarżąca skorzystała z innego krajowego środka odwoławczego, to znaczy ze skargi na podstawie artykułu 5 przywołanej ustawy z 2004 roku, który w przedmiotowej sprawie był środkiem nieodpowiednim ponieważ został złożony po terminie i z tego powodu nie mógł zostać uznany za dopuszczalny. Natomiast wytoczenie powództwa o odszkodowanie w pełni odpowiadało okolicznościom sprawy. Ponadto w chwili złożenia skargi do Trybunału przez skarżącą, roszczenie to nie uległo jeszcze przedawnieniu i mogło być rozpoznane w krajowym porządku prawnym.

24. Rząd twierdził, że z powodu różnic proceduralnych i materialnych pomiędzy pozwem o naprawienie szkody a skargą na podstawie artykułu 5 ustawy z 2004 roku, sąd, do którego skarga została wniesiona, nie może w zastępstwie powoda „przekształcić” jej z urzędu w pozew o naprawienie szkody. Rozpatrywanie tych środków należy do różnych sądów; wniesienie pozwu wymaga spełnienia wielu wymogów formalnych, takich jak obowiązek wniesienia przez powoda opłaty tytułem wpisu sądowego oraz doręczenia odpisu pozwu przeciwnikowi procesowemu. Poza tym, osoba wnosząca pozew o naprawienie szkody musi wykazać istnienie związku przyczynowego pomiędzy doznaną przez nią szkodą a działaniem lub zaniechaniem przeciwnika, jak również określić rozmiar poniesionej szkody. Rząd uważał, że w świetle przedstawionych dowodów nie można wątpić w zasadność postanowienia sądu apelacyjnego o uznaniu skargi wniesionej przez skarżącą za niedopuszczalną.

25. Skarżąca podniosła, że żądanie zawarte w złożonym przez nią piśmie nie było oparte jedynie na regulacjach zawartych w ustawie z 2004

roku, ale głównie na przepisach Kodeksu cywilnego. Nie zawierało ono zresztą żadnego odwołania do tej ustawy, co mogłoby uzasadniać zakwalifikowanie żądania jako podlegającego jej przepisom. Fakt, że wytoczyła ona powództwo długo po zakończeniu sporu świadczy o tym, że miała świadomość, że ten środek zaskarżenia był jedyną dostępną w chwili wniesienia drogą, aby skarżyć się na przewlekłość postępowania. Środek ten zawierał wszystkie elementy pozwu o naprawienie szkody, to jest żądanie przyznania odszkodowania, oszacowanie doznanej z powodu przewlekłości postępowania szkody oraz dowody wskazujące, że opóźnienie nastąpiło z winy urzędników państwowych. Poza tym opłata sądowa została należycie uiszczona.

26. Sąd apelacyjny, niezgodnie z prawem krajowym, nie zapoznał się z treścią pisma procesowego skarżące. Ograniczył się jedynie do jego tytułu, co w konsekwencji spowodowało zastosowanie błędnej kwalifikacji i uznanie go za skargę wniesioną na podstawie artykułu 5 ustawy z 2004 roku. To niezgodne z prawem i formalistyczne postępowanie doprowadziło do uznania złożonego przez skarżącą żądania za niedopuszczalne. Zgodnie z artykułem 130 Kodeksu postępowania cywilnego sąd apelacyjny jest obowiązany rozpoznać sprawę kierując się treścią pisma, zgodnie z rzeczywistą intencją osoby je wnoszącej. Skarżąca uważała, że wydając arbitralne postanowienie o odrzuceniu skargi, sąd apelacyjny pozbawił ją możliwości uzyskania odszkodowania za naruszenie przysługującego jej prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

27. Skarżąca wskazała również, że wniesienie skargi na podstawie artykułu 5 Ustawy z 2004 roku, której głównym celem jest przyspieszenie toczącego się postępowania nie byłoby dla niej najkorzystniejszym rozwiązaniem. Rzeczywiście, w czasie, gdy złożenie takiej skargi stało się prawnie możliwe, to jest w dniu 17 września 2004 r. postępowanie w jej sprawie trwało już około jedenastu lat. Samo przyspieszenie postępowania bez przyznania odszkodowania odpowiedniego do doznanej z powodu opóźnień szkody nie mogło we właściwy sposób zadośćuczynić naruszeniu Konwencji, którego stała się ofiarą.

28. Trybunał przypomina, że zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 Konwencji, skargę można wnieść jedynie po wyczerpaniu krajowych środków odwoławczych (zob., np. *Moreira Barbosa p. Portugalii* (gr.), nr 65681/01, ETPCz 2004-V (fragmenty), oraz *Cardot p. Francji*, nr 11069/84, § 36, dn.19 marca 1991 r., A 200).

29. Skarżący musi przestrzegać reguł oraz procedur stosowanych w prawie krajowym, ponieważ w przeciwnym razie złożona przez niego skarga może być odrzucona z powodu niespełnienia warunków określonych w Artykule 35 ust. 1 Konwencji. Wyczerpanie krajowych środków odwoławczych nie będzie miało miejsca, jeśli środek taki został uznany za niedopuszczalny na skutek niespełnienia wymogów formalnych (*Ben Salah Adraqui et Dhaima p. Hiszpanii* (gru.), nr 45023/98, ETPCz 2000-IV).

30. Ponadto, Artykuł 35 ust. 1 Konwencji należy stosować z pewną dozą elastyczności i bez nadmiernego formalizmu; celem kontroli jego poszanowania, niezbędnym jest sprawdzenie okoliczności każdej sprawy (...) Należy zbadać w szczególności, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, czy skarżący uczynił wszystko, czego można było od niego wymagać w celu wyczerpania krajowych środków odwoławczych (*Akdivar i inni p. Turcji*, dn. 16 września 1996r., § 69, *Zbiór orzeczeń* 1996-IV).

31. Trybunał przypomina, że nie należy do niego zastępowanie sądów krajowych, w pierwszym rzędzie dokonujących interpretacji przepisów krajowych i ich stosowania (zob. m.in. *Brualla Gómez de la Torre p. Hiszpanii*, dn. 19 września 1997r., § 31, *Zbiór orzeczeń* 1997-VIII), a w szczególności przepisów proceduralnych, dotyczących terminów składania dokumentów czy wnoszenia środka zaskarżenia (zob., *mutatis mutandis*, *Tejedor García p. Hiszpanii*, dn. 16 grudnia 1997r., § 31, *Zbiór orzeczeń* 1997-VIII).

32. Tym nie mniej Trybunał jest jednak zobowiązany do sprawdzenia, zgodności efektów tej wykładni czy skutków zastosowania przepisów prawa krajowego z Konwencją (wyż cyt. *Ben Salah, Adraqui et Dhaime p. Hiszpanii*), w szczególności, jeśli okazuje się, że skarżący mógł się spotkać z odmową ochrony prawnej.

33. Odnosząc się do przedmiotowej sprawy Trybunał w pierwszej kolejności zauważa, że prawo polskie przewiduje dwa środki celem zakwestionowania nadmiernej długości postępowania, to jest skargę na podstawie artykułu 5 ustawy z 2004 roku, którą stosuje się w przypadku, gdy postępowanie toczy się, oraz powództwo o naprawienie szkody na podstawie artykułu 16 tej ustawy w związku z artykułem 417 Kodeksu cywilnego, które stosuje się głównie do postępowań zakończonych prawomocnym wyrokiem. Trybunał zauważa, że roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od zakończenia kwestionowanego postępowania.

34. Trybunał wskazuje, że po około dwóch latach i czterech miesiącach od zakończenia postępowania, skarżąca, nie korzystając z pomocy adwokata, skarżyła się przed sądami krajowymi na nadmierną jego długość. W piśmie procesowym wskazała wyraźnie, że chce uzyskać potwierdzenie, że postępowanie toczyło się zbyt długo oraz otrzymać pewną kwotę odszkodowania, która w jej ocenie stanowiłaby zadośćuczynienie za szkodę, jaką poniosła na skutek opóźnień w prowadzeniu postępowania. Skarżąca przytoczyła okoliczności faktyczne mogące być dowodem, że istniał związek przyczynowy między doznaną przez nią szkodą a brakiem należytej staranności sądów. Trybunał ocenia, że wzięwszy pod uwagę te okoliczności, żądanie dotyczące przewlekłości postępowania zostało co do swej istoty zgłoszone przez skarżącą przed sądami krajowymi.

35. Bezspornym jest, że skarżąca oznaczyła wniesiony środek, w którym zakwestionowała nadmierną długość postępowania takim tytułem, jaki nosi skarga wnoszona na podstawie artykułu 5 ustawy z 2004 roku. Niemniej jednak treść wniosku, a w szczególności przywołane okoliczności sprawy wskazujące, że chodzi o zakończone już postępowanie, czy też wnioskowana wysokość odszkodowania, dużo wyższa od wysokości, o jaką można było wtedy wnosić w zakresie skargi na podstawie artykułu 5 ustawy z 2004 roku, jasno dowodzą, że złożone pismo nie stanowiło tego rodzaju skargi. Tymczasem sąd krajowy zakwalifikował je jako skargę, którą w konsekwencji uznał za niedopuszczalną.

36. Trybunał zauważa, że zgodnie z jego orzecznictwem, żądanie charakteryzują fakty w nim przedstawione a nie przywoływane zwykłe zarzuty i argumenty prawne (zob., pośród wielu innych, *Guerra i inni p. Włochom*, dn.19 lutego 1998 r., § 44, *Zbiór orzecznictwa* 1998-I; *Berktaş p. Turcji*, nr 22493/93, § 168, dn. 1 marca 2001r.), *Zehentner p. Austrii*, nr 20082/02, § 34, dn.16 lipca 2009 r.; *Bochacourt p. Francji*, nr 5335/06, § 56, dn.17 grudnia 2009 r.). Przepisy prawa wewnętrznego oraz orzecznictwo wskazują, że o charakterze pisma procesowego rozstrzyga jego treść a nie nazwa. Do sędziego badającego pismo procesowe, w przypadku ewentualnych rozbieżności między jego treścią a tytułem nadanym pismu przez powoda, należy dokonanie kwalifikacji prawnej odpowiadającej treści wniosku. W razie wątpliwości, sędzia może wezwać powoda do złożenia wyjaśnień, co do charakteru środka zaskarżenia, który miał zamiar wnieść. Trybunał odnotowuje, że ani Kodeks postępowania cywilnego, który określa warunki formalne, jakie musi spełniać pismo procesowe, ani przepisy ustawy z 2004 roku nie przewidują, że mylne oznaczenie pisma przez powoda lub niewskazanie przepisów, na których opiera się złożone pismo procesowe powinny być uznane za brak formalny skutkujący możliwością uznania go za niedopuszczalne.

37. W przedmiotowej sprawie, z postanowienia sądu apelacyjnego z dnia 13 grudnia 2007 r. nie wynika by sąd, mimo oczywistej rozbieżności między treścią a oznaczeniem pisma oraz brakiem wskazania podstawy prawnej żądania, przed uznaniem za niedopuszczalny, przeanalizował jego treść w celu dokonania należytej kwalifikacji prawnej, która pozwoliłaby na skuteczne jego rozpoznanie.

38. Prawdą jest, że po odrzuceniu pisma uznanego za niedopuszczalne skarżąca dysponowała jeszcze około sześcioma miesiącami na wniesienie kolejnego pozwu, to jest pozwu o naprawienie szkody na podstawie artykułu 16 ustawy z 2004 roku w związku z artykułem 417 Kodeksu postępowania cywilnego. Trybunał wskazuje jednak, że w przedmiotowym sporze między osobą fizyczną a Skarbem Państwa, skarżąca występowała sama nie korzystając z pomocy pełnomocnika. W takich okolicznościach, zgodnie z zasadą równości, sąd apelacyjny powinien był doradzić skarżącej, będącej słabszą stroną sporu, jak należy składać taki pozew i w jakim

terminie (zob. odpowiednio *Wawrzynowicz p. Polsce*, nr 73192/01, § 55, dn. 17 lipca 2007r.). W przedmiotowej sprawie nie miało to jednak miejsca.

39. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał uznaje, że skarżąca zrobiła wszystko, czego można było się od niej rozsądnie oczekiwać, by wykorzystać dostępne środki krajowe, a odrzucenie uznanego za niedopuszczalny środka nie może wywoływać skutków na jej niekorzyść.

40. Trybunał odrzuca więc zarzut Rządu. -

41. Trybunał stwierdza, że skarga nie może być uznana za oczywiście bezzasadną w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 Konwencji. W dalszej kolejności uznaje, że nie jest również niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Należy, zatem uznać ją za dopuszczalną.

B. Meritum sprawy

42. Rząd oświadczył, że w przypadku, gdy Trybunał uzna skargę za dopuszczalną nie będzie wypowiadał się, co do meritum. Rząd dodał jednak, że postępowanie dotyczyło złożonych kwestii medycznych oraz, że skarżąca przyczyniła się do długości postępowania składając pisma, w których kwestionowała kolejne opinie biegłych. Rząd podkreślił, że poprzez zastosowanie środków mających na celu zdyscyplinowanie biegłych sąd dał dowód na dołożenie należytej staranności w prowadzeniu postępowania.

43. Skarżąca zakwestionowała argumenty Rządu. Wskazała, że za długość trwania postępowania odpowiada przede wszystkim sąd pierwszej instancji, który w tym przypadku działał wolno i nieskutecznie. Nie był on w szczególności w stanie sprawować dostatecznej kontroli nad biegłymi sądowymi, których postawa spowodowała opóźnienia, takie jak na przykład od miesiąca grudnia 1998 r. do miesiąca maja 2002 r.

44. Trybunał przypomina, że rozsądna długość postępowania powinna być oceniana w świetle okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia zawiłości sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżących (zob. pośród wielu innych, *Frydlender p. Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, ETPC 2000-VII).

45. Trybunał zauważa, że postępowanie to trwało około jedenastu lat i dziewięciu miesięcy i było prowadzone w trzech instancjach. Trybunał przypomina, że wielokrotnie rozpatrywał sprawy dotyczące podobnych do przedmiotowej sprawy kwestii i stwierdzał naruszenie Artykułu 6 ust. 1 Konwencji (zob. wyż. cyt. *Frydlender*).

46. Po zbadaniu wszystkich przedstawionych okoliczności sprawy Trybunał uznaje, że Rząd nie zaprezentował żadnego faktu czy argumentu, który mógłby doprowadzić do odmiennych wniosków w przedmiotowej sprawie. Biorąc pod uwagę orzecznictwo w omawianym zakresie Trybunał stwierdził, że długość tego postępowania była nadmierna i nie spełnia ona wymogu zachowania "rozsądnego terminu".

47. Doszło zatem do naruszenia Artykułu 6 ust. 1 Konwencji.

II. INNE ZARZUCANE NARUSZENIA

48. W przedstawionych w dniu 10 lutego 2010 r. uwagach skarżąca złożyła skargę na podstawie artykułu 13 Konwencji dotyczącą nieskuteczności złożonego przez nią krajowego środka zaskarżenia.

49. Trybunał stwierdził, że zarzut został podniesiony po terminie i odrzuca go na podstawie Artykułu 35 ust. 1 i 4 Konwencji.

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

50. Artykuł 41 Konwencji stanowi,

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

51. Skarżąca domaga się kwoty 46 000 złotych (PLN) z tytułu szkody materialnej oraz 20 000 złotych z tytułu doznanej szkody niematerialnej.

52. Rząd kwestionuje te roszczenia.

53. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a przywołaną szkodą materialną i odrzuca to żądanie. Uznaje natomiast, że istnieją podstawy do przyznania skarżącej kwoty 6 000 EUR z tytułu szkody niematerialnej.

B. Koszty i wydatki

54. Skarżąca domaga się również kwoty 4 790 złotych tytułem zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz przed Trybunałem. Przedstawia je w następujący sposób: wynagrodzenie adwokata za wniesienie w jej imieniu skargi kasacyjnej – 3 000 złotych, koszty opłaty sądowej za wniesienie skargi na przewlekłość postępowania – 100 złotych, koszty tłumaczenia dokumentów skierowanych do Trybunału – 1 440 złotych, koszty pocztowe oraz korespondencji z Trybunałem – 250 złotych. Skarżąca przedstawia rachunki potwierdzające poniesione koszty z tytułu wynagrodzenia adwokata i opłaty sądowej za wniesienie skargi na przewlekłość postępowania.

55. Rząd kwestionuje te roszczenia, argumentując, że nie są one poparte wymaganymi dokumentami.

56. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do otrzymania zwrotu kosztów oraz wydatków w takim zakresie, w jakim

wykazał, że były one rzeczywiście i koniecznie poniesione i były uzasadnione, co do wysokości. Trybunał przypomina, że w przypadku stwierdzenia naruszenia postanowień Konwencji, może on przyznać zwrot kosztów i wydatków poniesionych w trakcie postępowania przed organami krajowymi, lecz jedynie w przypadku, gdy były one wydatkowane w celu zapobieżenia lub naprawienia wyżej wymienionego naruszenia. W przedmiotowej sprawie oraz wzięwszy pod uwagę będące w jego posiadaniu dokumenty i wyżej wymienione kryteria, dokonując swej oceny na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje skarżącej 125 EUR z tytułu kosztów i wydatków.

C. Odsetki za zwłokę

57. Trybunał uznaje, że odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot powinny być naliczone według stopy równej krańcowej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE,

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną, co do zarzutu dotyczącego przewlekłości postępowania oraz uznaje za niedopuszczalną w pozostałej części;
2. *Stwierdza*, że doszło do naruszenia Artykułu 6 ust. 1 Konwencji;
3. *Stwierdza*,
 - a) że pozwane Państwo winno wypłacić skarżącej w ciągu trzech miesięcy, od dnia, w którym wyrok stanie się ostateczny zgodnie z Artykułem 44 ust. 2 Konwencji kwotę 6 000 EUR (sześć tysięcy euro) z tytułu zadośćuczynienia za szkodę moralną, powiększoną o podatek, który może być pobrany, oraz kwotę 125 EUR (sto dwadzieścia pięć euro) z tytułu zwrotu kosztów i wydatków, które będą przeliczone na polskie złote po kursie z dnia zapłaty;
 - b) że po upływie wyżej wspomnianego terminu do momentu zapłaty będą płacone zwykłe odsetki według stopy procentowej równej krańcowej stopie Europejskiego Banku Centralnego stosowanej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącej dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku francuskim i obwieszczono pisemnie w dniu 28 czerwca 2011 roku, zgodnie z regułą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatos Araci
Zastępca Kanclerza

Nicolas Bratza
Przewodniczący